

Deloitte
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 56
Imaneq 33, 6.-7. etage
Postboks 20
3900 Nuuk

Telefon +299 321511
Telefax +299 322711
www.deloitte.dk

Namminersorlutik Oqartussat

**2012-imi ukiumoortumik naatsorsuutit
kukkunersiorneqarnerannit
nalunaarusiaq**

Imarisai

	<u>Qupp.</u>
1. Ukiumoortumik naatsorsuutunik kukkunersuineq	923
1.1 Ukiumoortumik naatsorsuutit	923
2. Kukkunersuinerup ingerlanneqarnera	923
2.1 Kukkunersuinermi suleriaaseq atorneqartoq	923
2.2 Nalornissutaasinnaasunik naliliineq	925
2.3 Sulinermi periutsinik illullu iluani nakkutilliissutinik kukkunersuineq	926
3. Kukkunersuinerup siunertaa, annertussusia akisussaaffimmillu agguaassineq	926
3.1 Kukkunersuinerup siunertaa annertussusialu	926
3.2 Kukkunersuinerup ingerlanneqarnera	928
3.3 Kukkunersuuisup nalunaarusiornera	929
3.4 Akisussaaffimmik agguaassineq	930
3.4.1 Naalakkersuisut akisussaaffiat	930
3.4.2 Kukkunersuuisup akisussaaffia	931
3.5 Kukkunersuuisup uppernarsaatitut atortorisai	931
3.6 Kukkunersuinerup ingerlanneqartup pitsaassusaanik qulakkeerinninneq	932
4. 2012-mi kukkunersuinermit ingerlatsineq	933
4.1. 2012-mi sulinermi periutsinik atorneqartunik illullu iluani nakkutilliissutinik kukkunersuineq	933
4.1.1 Kukkunersuinermit nalunaarusiat Deloittemit suliarineqartut	933
4.1.2 Kukkunersuinermit nalunaarusiat illup iluani kukkunersuuisunit suliarineqartut	934
4.1.3 Naatsorsuuseriviup qitiusumit ingerlanneqalernera	934
4.1.4 Ukiumoortumik kukkunersuinermit naammassinninniarnaq	935
4.1.5 Akiligassaqaarfiit	936
4.1.6 Akiligassallit	936
4.1.7 Aningaasanik tigoraaannarnik nikinganersuineq	937
4.1.8 Akiliisitsiniartarfiit	937
4.1.9 It-mik nakkutilliissutit nalinginnaasut	938
4.1.10 Akileraartarnermut tunngasut	941
4.2 Pissutsit ukiumoortumik naatsorsuutit naliliiffigineqarnerannut pingaarutillit	941
4.2.1 Akissarsiat	941
4.2.2 Taarsigassarsiat	942
4.2.3 Akileraarutit	944
4.2.4 Sanaartornermut Aningaasaateqarfik	944
4.2.5 Peqqusersiorsimanerit akissarsiallu kukkusumik tunniussat	945

4.2.6 Aatsitassanut Pisortaqarfik	945
4.2.7 Ajunngitsorsiat	945
4.2.8 KNR - Kalaallit Nunaata Radioa	945
4.2.9 Qorlortorsuarmit erngup nukissiorfia	946
5. Ukiumoortumik naatsorsuutinit oqaaseqaatit	946
5.1 Angusat	946
5.2 Oqimaaqatigiissitsineq	947
5.3 Pissutsit allat	947
5.3.1 Naatsorsuusioriaaseq atorneqartoq	947
5.3.2 Nassuiaatit naatsorsuutinit tunngasut	947
5.3.3 Naatsorsuutinit uppersaaneq	947
5.4 Suliffeqarfiit namminersortitat	948
6. Paasissutissat allat	948
6.1 Ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunerit iluarsineqarsimanngitsut	948
6.2 Suliat siunnersuinermit ikiorsiinerfullu tunngasut	948
6.3 Sillimasiinermit tunngasut	949
7. Kukkunersuinermit ingerlanneqartumik eqikkaalluni naliliineq	949
7.1 Uppersaaneq	949
8. Uppersaaneq	949

2012-mi ukiumoortumik naatsorsuutit kukkuneriorsiorneqarnerannit nalunaarusiaq

1. Ukiumoortumik naatsorsuutit kukkuneriorsiineq

1.1 Ukiumoortumik naatsorsuutit

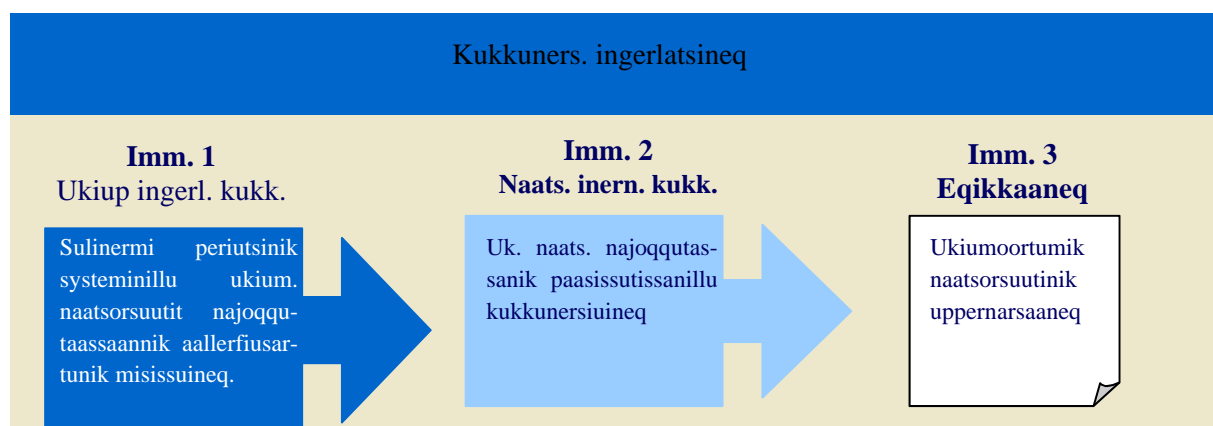
2012-mi Namminersorlutik Oqartussat ukiumoortumik naatsorsuutaannik Naalakkersuisunit saqqummiunneqartunik kukkuneriorsiunerput naammassivarput. Ukiumoortumik naatsorsuutit imatut takutitsiput:

	2012 <u>mio.kr.</u>	2011 <u>mio.kr.</u>
Ingerlatsinermit, sanaartornermit taarsigassarsisitsinermit angusat (IST-mi angusat)	65	(161)
Pigisat	8.411	7.666
Oqimaqaatigiissitsinermit konto	5.940	5.780

2. Kukkuneriorsiunerup ingerlanneqarnera

Aallaqqaasiullugu nassuiarneqassaaq kukkuneriorsiunerup ingerlanneqarnera, kukkuneriorsiunermit suleriaaseq atorneqartoq, nalornissutaasinnaasunik naliliineq, nalunaarusiorneq akisussaaffiullu aguaanneqarsimanera.

Kukkuneriorsiineq imatut ingerlanneqarpoq:

takussutissiaq 1

2.1 Kukkuneriorsiunermit suleriaaseq atorneqartoq

Kukkuneriorsiunermit ingerlanneqartumi aallaaviuvoq kukkuneriorsiunermit suleriaaseq akornatsinni suliarineqarsimasooq. Kukkuneriorsiunermit suleriaaseq aalajangersarneqarpoq Namminersorlutik Oqartussa-

nut attuumassutillit illup iluaniittut avataaniittullu paasissutissanik katersuiffigeqqissaareerlugit tas-sungalu ilaavoq Qitiusumik Naatsorsuuserivimmik (DcR-mik) kiisalu naalackersuisoqarfinni ataa-siakkaani pisortanik sulisunillu aqutsinermut tunngasut pingaarutillit nakkutilliissutillu kiisalu naatsor-suutitut tunngasut allat pillugit oqaloqateqartarnej.

Paasissutissat taakku tunngavigalugit kinguliani takussutissiaq aqutsinermit periutsinut pingaarutilinnut tunngasoq suliarineqarpoq:

Naalackersuisoqarfinni tamaginni periutsit ataatsimoorussat:

- Akiligassaqarfiit (nioqqutissanik kiffartuussutinillu pisinerit)
- Pequtinik pisinerit nalunaarsuinerillu
- Akiitsullit (Pissarsiassanit akiligassiisarnerit akileeqqusissutillu)
- Akissaarsiassanik naatsorsuinermit kisitsisinik najoqqutaasunik nalunaarsuineq
- Aningaasaqarnermut systemi(inaarsinermit periutsit)

Aammattaaq immikkoortortani ataasiakkaani aqutsinermit periutsit pingaarutillit atuupput, taakkulu pingaarutillsigut taamaallaat immikkoortortamut pineqartumut tunngasuullutik:

- Ineqarnermit tapiissutinik taarsigassarsisitsisarnej
- ESU-mi taarsigassarsisitsisarnej
- Ilinniagaqarnerisutinik tapiisarnermit taarsigassarsisitsisarnej
- Sanaartornermit aqutsineq(Sanaartornermit Iluarsartuusseqqinnermullu Aningaasaateqarfik)
- Akileraartarnermit isertitat

Periutsit annertuutigit IT atorlugu suliarineqartarput, taamaattumillu IT-mit nakkutilliissutit nalingin-naasut pingaaruteqarlutik. IT-mi systemit aqutsinermit periutsinut pingaarutilinnut tunngasut ukiumoortumik naatsorsuutitut najoqqutassiisut makkuupput:

- Namminersorlutik Oqartussat iluanni qarasaasiatigit attaveqaatit (attaveqaatigiinnermut tunngaviit)
- Nam.Oqart.aningaasaqarnermut systemiannik atorunnaarsitsineq (XAL-imik)
- Nam.Oqart.akissarsialerinermit systemiannik atorunnaarsitsineq (MR-Akissarsiamik)
- Inuit akileraarutaannik naatsorsuinermit akileraartarnermut moduli (e-Akileraarut)

Periutsinik kukkunerisuiinermit taamaallaat pineqarput ukiumoortumik naatsorsuutinik suliaqarnermit kukkunerisinaasut pingaarutillit. Taassuma saniatigit Namminersorlutik Oqartussat niuernermit periutsinik arlalinnik peqarput ingerlatsinermit pingaarutilinnik ukiumoortumillu naatsorsuutini kisitsisinik najoqqutassanik katersinermit pingaarutillsigut sunniuteqanngitsunik.

Aammattaaq Namminersorlutik Oqartussani ingerlatsinerup ilaa suliffeqarfinnit namminersortitanit ingerlanneqartarpoq taakkunanilu ukiumoortumik naatsorsuutit namminerisat tassungalu atatillugu kukkunersiuinissamik pilersaarusionerit ingerlatsinerillu immikkut suliarineqartarlutik. Aamma suliffeqarfinni namminersortitani kukkunersiuinermi nalunaarusiat immikkut suliaasarput.

Kukkunersiuinermi suleriaatsip qularnaartussaavaa kukkunersiuinermi pingaarutillit aqutsinermilu nalornissutaasinnaanerpaat ukiumoortumik naatsorsuutitut pingaarutillit misissuiffiqarnissaat.

2.2 Nalornissutaasinnaasunik naliliineq

Qitiusumik Naatsorsuuserivimmik (DeR-imik) oqateqateqarnerit kiisalu sulianut Nunap Karsianut tunngasunut ilisimasagut kiisalu pissutsit allat kukkunersiuinermik pilersaarusionerimut ingerlatsinermullu tunngasut tunngavigalugit suliassaqarfiit ukiumoortumik naatsorsuutini pingaarutilitsigut kukkusoqarsimasinnaaneraniq nalornissutaasinnaasutut nalililiiffiqineqartut pingaarnerit misissuiffigaagut.

Tamatuma kingunerisaanik kukkunersiuinermi pingaarnerutillugit sammineqartut naatsorsuutini immikkoortunilu nalornissutaasinnaasunik ilaqartut, ilaatigut ukiumoortumik naatsorsuutini missingersuutitut tunngasuni pigisat naleqassusaannik aalajangersaasarnermiippit pisussaaffinniillutillu:

- Akileraarutitigut isertitat
- Sanaartornermut Iluarsaaqqinnermullu Aningaasaateqarfik
- Akissarsianut tunngasut
- Ineqarnermut tapiissutinit taarsigassarsiat
- ESU-mit taarsigassarsiat

Naatsorsuutini immikkoortunilu allani ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunernik nalornissutaasinnaasunik ilaqarsinnaanerit nalinginnaasumiittutut nalililiiffiqineqarmat taakkunani kukkunersiuineq annikinnerusimavoq.

Kukkunersiuinermi tunngaviuvoq uagut Namminersorlutillu Oqartussat iluanni kukkunersiuusut (ITR-ip) akornanni suliassanik agguasseqatigiissimaneq. Suliassanik agguasseqatigiissimaneq aallavigaa naalakkersuisoqarfiit aqutsisoqarfiillu tamarmik kukkunersiuusunit ukiumoortumik pularneqarsimanerat, suliffeqarfiillu immikkoortortasut tulleriaarnermi aqqissuussineq malillugu pularneqartarput sivisunerpaamik ukiut pingasut allortarlugit.

Aammattaaq IT-mik nakkutilliissutit nalinginnaasut akulikitsumik misissuiffiqineqartarput.

ITR-mit kukkunersiuinermi nalunaarusianik ataavartumik pilersorneqarpugut ITR-llu suleriaasiata pitsaassusaanik qulakkeerinnineq ataavartumik ingerlattarparput.

2.3 Sulinermi periutsinik illullu iluani nakkutilliissutinik kukkunersiuineq

Ukiup ingerlanerani kukkunersiuisarnerup siunertaraa Namminersorlutik Oqartussat nalunaarsuornermi systemiiniq, sulinermi periutsinik kiisalu illup iluani nakkutilliissutinik misissuinerit naliliinerillu, taakku illersorneqarsinnaassusilimmik ingerlanersut paasiniarneqarlutik. Siunertaavoq naatsorsuornermi nalunaarsorneqarsimasut eqqortumik, uppernassusilimmik piffissarlu eqqorlugu suliarineqarsimaneriniq misissuineq, taakku naatsorsuutitut tunngavissuissaammata.

Kukkunersiuinitsinnut ilanngullugu Namminersorlutik Oqartussat sulinermi periutsit atugaat illullu iluani nakkutilliissutaat naliliiffigaagut, tassani immikkut misissuiffiqeqartarlutik suliaasaqarfiit 2.2-mi taakkartorneqartutut nalornissutaasinnaasut.

Kukkunersiuinitsinnut atatillugu naalackersuisoqarfinni/suliffeqarfinni ulluinnarni aqutsisut ataasiakkaat peqqusersiortoqarsimasinnaanera pillugu nalornissutaasinnaasunik apersortarpagut, pingaarnersumik paasiniarlugu iliutsinik imaluunniit iliusaasinnaasunik Namminersorlutik Oqartussat pigisaannik atornerluisimanermik kinguneqartunik aamma naatsorsuutini paasissutissanik kukkusunik kinguneqartitsisinnaasunik peqarnerseq.

3. Kukkunersiuinerup siunertaa, annertussusia akisussaaffimmillu ag-guaassineq

3.1 Kukkunersiuinerup siunertaa annertussusialu

Kukkunersiuinerup siunertaraa ukiumoortumik naatsorsuutiniq uppernassuseqarnerulersitsinissaq. Misissortarparput ukiumoortumik naatsorsuutiniq suliaqarneq inatsisiliornermut assigisaannullu ukiumoortumik naatsorsuusiornermi piumasaqaataasut naapertorlugit naammassiqarfiusimanersut.

Kukkunersiuinermut ilaanngilaq aqutsinermik kukkunersiuineq, tassunga ilanngullugit pitsaassutsimik naliliineq, suliaqarsinnaassuseq imaluunniit siunertamut tulluurtumik ingerlatsineq/ileqqaallaqqissuseq.

Kukkunersiuinermut ilaanngilaq uppernarsaatitut ilanngussanik tamanik nuussinernillu misissuineq misiligutinilli tiguisarluta uppernarsaatiniq misissuisarpugut imaluunniit allatut iliorluta naatsorsuuse-rineq ukiumoortumillu taakku ilumuussusaannik uppernarsaatissarsiorarpugut. Tamatumunnga atatil-lugu illup iluani nakkutilliissutinik misiligaavugut, tassani ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunersior-neranni pisariaqartitsineq naapertorlugu.

Kukkunersiuinermut aamma ilaavoq pisortat nalunaarusaanni paasissutissanik naliliineq isummernerlu kiisalu naatsorsuuserinermi periutsumik atorneqartumik aamma Naalackersuisut naatsorsuutini iliuusaannut missingiussineq.

Ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunerit pingaaruteqartut piaarinani piaaraluniluunniit iliuutsinik pissuteqarsinnaapput imaluunniit iliuuseqarfiginngitsoorsimanerannik. Kukkunernik pingaarutilinnik pinngitsoortitsinissaq anguniarlugu, tassunga ilanngullugit peqqusersiorsimanerit innarluutillu, pingaarnerusutigit tunngaviusarpoq nalunaarsuinermit systemit qanoq aaqqissuussaanaerat sulinermilu periutsumik atorneqartut illup iluani toqqissisimanartumik nakkutigineqarnerisa qulakkeerneqarsimanissaat.

Kukkunersiuinitsinni sulinitinni pisarialimmik qularnarsinnaasunik malussarniartarpugut, peqqusersiorsimanerit innarluttulluunniit allat eqqarsaatigalugit. Kukkunersiuinerup pilersaarusiorneranut atatillugu makkua piumasarpagut:

- Naalackersuisoqarfiup ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunernik pingaarutilinnik peqqusersiorsimanermik pissuteqartumik nalornissutaasinnaasunik naliliinera,
- Naalackersuisoqarfiup immikkoortortaqaqarfinni naatsorsuutitut nakkutilliinermullu systemeni nalornissutaasinnaasunik upalungaarsimaniarluni naliliinera kiisalu
- Naalackersuisoqarfiup arlaannik paasisaqarsimanera imaluunniit peqqusersiortoqarsimaneramik misissuisitsinera.

Taakkua saniatigit apeqqutigisarpaput suliat iliuutsillu naalackersuisoqarfimmit qanoq nakkutigineqarnerisut, Namminersorlutik Oqartussani peqqusersiortoqarsimaneramik paasiniaasimanermut taamatullu pisoqarsimappat qanoq iliuuseqarsimanermut tunngasut taamalu naalackersuisoqarfinni suliffeqarfiup iluani nakkutilliissutit nalornissutaasinnaasunik pitsaaliuisussat atuutsinneqalersimarnersut.

Aammattaq apeqqutigisarpaput naalackersuisoqarfiit peqqusersiortoqarsimaneramik paasisaqarsimarnersut, pasitsaassaqarsimarnersut pasisaqarnerisulluunniit, Namminersorlutik Oqartussanut sunniuteqartussaasunik.

Kukkunersiuinerup ingerlanneqarnerani iliuutsinik immikkut ittunik ingerlataqartarpugut, pisortat illup iluani nakkutilliissutitut atuuttunut tunulliuissisimasinnaanerannut tunngasunik.

Taakkua saniatigit misissortarpaput naatsorsuutit naatsorsuuserinermi uppernarsaataasunut naleqqiullugit nikinganersiorneqarsimarnersut naatsorsuutillu suliarineqarnerannut atatillugu ilanngussat iluarsisutissallu pisariaqartut ilanngullugit misissuiffigisarlugit.

Ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunerit peqqusersiorsimanermik sumiginnaasimanermillu aalaveqartut kukkунersiunerup nalaani paasineqarajuttanngillat, kukkunerit taamaattut matoorneqarajuttuummata isertuunneqarlutilluunniit. Pissutsinik taamaattunik paasisaqarutta naalakkersuisoqarfimmi pisortat qanimut isumaqatigiissuteqarfiginerisigut sukumiinerusumik misissuisoqarnissaa pi-umasarisarparput, taamaaliornikkut pasitsaassap ilumuunnginnera ilumoorneraluunniit paasiniarniarlugu.

Inatsisiliorneq naapertorlugu pisussaaffigaarput ilisimatitsinissaq kukkунersiuinitsinni paasigutsigu aningaasatigut peqquserluuteqartoqarsimasoq, tassunga ilanngullugit aningaasanik peqquserlulluni iluanaaruteqarsimanerit.

3.2 Kukкунersiunerup ingerlanneqarnera

Kukkунersiuneq ingerlattarparput ukiup ingerlanerani ukiullu naanerani. Kukкунersiuneq aatsaat naammassineqartarpoq Naalakkersuisut ukiumoortumik naatsorsuutit inaarutaasumik isummerfigippatigit, uagullu kukкунersiuisutut ukiumoortumik naatsorsuutit uppernarsarlugit atsioreerutsigit.

Suliatta annertussussia aalajangersarneqartarpoq ukiumoortumik naatsorsuutit ataatsimut isigalugit pingaarnerusutigit kukkusumillu paasissutissiisimasinnaanerit pillugit nalornissutaasinnaasut naliliiffigineqareeraangata.

Ukiumoortumik naatsorsuutinik kukкунersiuinitsinni uppernarsarniartarparput Namminersorlutik Oqartussat pigisaat inissaminniinersut taakkulu illersorsinnaassusilimmik kisinneqarsimallutillu uuttortarneqarsimanersut. Aammattaaq uppernarsarniartarparput akiitsutigut pisussaaffiit kiisalu pisussaaffiit allat Namminersorlutik Oqartussaniittut, tassunga ilanngullugit pisussaaffinngorsinnaasut assigisaallu, illersorsinnaassusilimmik kisinneqarsimallutillu uuttortarneqarsimanersut. Aamma misissortarparput naatsorsuutininut ilanngussat piffissaliussanut agguataarneqarsimanersut ukiumoortumillu naatsorsuutini eqqortumik ilanngunneqarsimanersut. Kukкунersiunermit ilaavortaaq pisortat nalunaarusiaanni aningaasarsiornermut tunngasut paasissutissallu allat aningaasarsiornermut tunngasuunngitsut ilaanersut misiligutinillu tigusiffiusimanersut, tassunga ilanngullugit pisortat nalunaarusiaat naapertorlugit ukiumoortumik naatsorsuutit ataatsimut isigalugit eqqortumik takutitsinersut.

Misissortarparput pisut pingaarutillit tamarmik ulloq kukкунersiunermit atsiuilluni uppernarsaaneq tikillugu ukiumoortumik naatsorsuutininut eqqortumik ilanngunneqarsimanersut.

Ukiumoortumik naatsorsuutinik kukкунersiuinitsinnut atatillugu kukкунersiunermit ileqqussarititaasut naapertorlugit naalakkersuisoqarfinni ulluinnarni aqutsisunut qinnutigisarpagut paasissutissat pisunut immikkut kukкунersioruminaassinnaasunut tunngasut uppernarsarneqarnissaat. Taakkuusinnaapput paasissutissat pisussaaffinngorsinnaasunut tunngasut soorlu pigisanik qularnaveeqqusiinerit, qularnaveeqqusiinerit, eqqartuussivikkut suliassiissutit, tassunga ilanngullugit ombudsmandimut suliassiissutit

kiisalu peqqusersiornerit, pisortat nalunaarusiaat, pisut oqimaaqatigiissitsinerup kingorna sulias-sanngorsimasut kiisalu naatsorsuutitut ilanngutassat nalornissutaasinnaasut imaluunniit qularnarsinnaasunik ilallit.

Kukkunersiuinitsinnut atatillugu naalackersuisoqarfiit taamatut paasissutissanik suliaqaqqullugit pi-umaffigigaangatsigit kukkunersiuinitsinni iliuuseqartarpugut, aalajangersarniarlugu paasissutissaq pissarsiarisarpugut pissusissamisoorlunilu eqqortuunersoq.

Kukkunersiuinitsinni ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunerit paasigaangatsigit Naalackersuisut attavigisarpugut qinnuvigalugillu kukkuneq nassaarinqarsimasoq iluarseqqullugu. Naalackersuisut oqaaseqarfigisussaavaat ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunerit ataasiakkaat ataatsimullu isigalugit iluarsivigineqarsimangitsut kukkunersiuinermi paasineqarsimasut qanoq pingaaruteqanngitsigisutut naliliiffigineqarsimanersut.

Ukiumoortumik naatsorsuutit tamakkiisumik naliliiffigisarpugut, tassunga ilanngullugit paasissutissat nalunaarusiani allakkianilu ilanngussat taamatut isikkoqarlutik Namminersorlutik Oqartussani aningaasaqarniarnerup ineriartorneranut ukiumoortumik naatsorsuutini tunngavigissallugit paasissutissatut naammannersut.

Inatsisiliornermi maleruaqqusat naapertorlugit misissortarpugut naatsorsuuserinermi naatsorsuutunilu najoqqutassanik toqqortuineq inatsisit malillugit suliarineqarsimanersut.

3.3 Kukkunersiuisup nalunaarusiornera

Kukkunersiuineq inaarsarlugu ukiumoortumik naatsorsuutit atsiorlugit uppersartarpugut. Kukkunersiuinermik uppersaalluni atsiuineq nangaassutitaqanngitsumik ilassutitullu paasissutissanik ilaqarpat tamatuma takutittarpai:

- ukiumoortumik naatsorsuutit saqqummiunneqarlutillu kukkunersiorneqarsimasut inatsisiliornermi naatsorsuutunik suliaqarnermi piunasaqaataasut malillugit aamma
- ukiumoortumik naatsorsuutit Namminersorlutik Oqartussat pigisaannik akiligassaannillu, aningaasaqarnikkut inissisimanerannik kiisalu Namminersorlutik Oqartussani suliat inernerinik eqqortumik takutitsisut.

Kukkunersiuinerup inaarsarlugu suliarineranut atatillugu ukiumoortumik naatsorsuutit nalunaarusior-tarpugut, tassani pingarnerusutigut pissutsit naatsorsuusernermut kukkunersiuinermullu tunngasut nassuaateqarfigalugit kiisalu kukkunersiuinermi suliat eqikkaallunilu naliliinerit sulianut pineqartunut tunngasut. Ilangullugu paasissutissiissutigineqartarpoq ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunerit iluarsineqarsimangitsut ilanngunneqarsimasinnaasut Naalackersuisut ukiumoortumik naatsorsuutit tamakkiisumik isigalugit pingaaruteqanngitsutut naliliiffigisaat. Ukiumoortumik naatsorsuutunik kuk-

kunersiuinitsinnut atatillugu illup iluani erseqqissaatit, nalunaarusiat assigisaaluunniit pissarsiarisimagutsigit, taakkulu isumarput malillugu Inatsisartut Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaani isummerfigineqartariaqarpata, nalunaarusiatsinni tamanna erseqqissaatigisarparput.

Kukkunersiuinitsinnut atatillugu sanngeequtaasunik, amigaatinik siunertamullu tulluanngitsunik Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuusiornermut nalunaarsuinemullu systemini, illup iluani nakkutilliissutaanni imaluunniit sulinermi periusaanni allani assigisaanilu, paasisaqarutta, immikkoortotap (naalackersuisoqarfiup) ulluinnarni aqutsisui tamatuminnnga nalunaarfigisarpagut tamannalu qanoq ikiorsiiffigineqarsinnaanersoq siunnersuuteqarfigalugu. Amigaatit pingaarutillit pineqartillugit imaluunniit pisariaqarsorigutsigu tamanna kukkunersiuinermi nalunaarusiamut aamma ilannguttussavarput.

Pisussaavugut oqaatigissallugu ukiumoortumik naatsorsuutininik kukkunersiuineq ajoratta Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuusiornermi nalunaarsuinemilu systemini assigisaanilu sanngeequtinik, amigaatinik siunertamulluunniit tulluurtuunngitsunik iliuuseqartoqarsimanersoq paasiniallugit.

Kukkunersiuinitsinni paasigutsigu pissutilimmik ilimanarsinnaasoq Naalackersuisunut ilaasortat taarsiiffigineqarnissaq imaluunniit pineqaatissinneqarnissaq anguniarlugu unnerluutigineqarsinnaasut, inatsisiliorneq naapertorlugu kukkunersiuinermik atsiortlugu uppersaanitsinnut atatillugu tamanna ilanngullugu paasissutissiissutigisussaavarput. Tamatigut unioqquitsinerit makkua paasissutissiinernik ilaqartinneqartussaapput:

- Kalaallit Nunaanni Pinerluttulerinermi inatsisip akileraartarnermut, akitsuusiinermut tapiissutinillu tunniussinermut immikkoortortaanut tunngasut,
- naatsorsuutininik saqqummiussinissamut inatsit, tassunga ilanngullugit naatsorsuuserineq naatsorsuutinilu najoqutassanik paarsaqarneq.

3.4 Akisussaaffimmik agguaassineq

Inatsisiliorneq naapertorlugu ukiumoortumik naatsorsuutininik kukkunersiuinermi akisussaaffimmik agguaassineq Naalackersuisut kukkunersiuusullu akornanni imatut aalajangersagaavoq:

3.4.1 Naalackersuisut akisussaaffiat

Naalackersuisut akisussaaffigaat naatsorsuuserinerup inatsisiliornermi malittarisassat atuuttut malillugit ingerlanneqarnissaa, kiisalu pisuussutinik aqutsinerup toqqissisimanartumik ingerlanneqarnissaa, ilaatigut illup iluani nakkutilliissutinik tutsuviginartunik pilersitsinikkut.

Naalackersuisut akisussaaffigaat naatsorsuuserinerup inatsisit malillugit ingerlanissaa pisuussutinillu aqutsinerup toqqissisimanartumik nakkutigineqarnissaa, soorlu illup iluani nakkutilliissutinik tutsuigi-

nartunik pilersitsisimanikkut naatsorsuuserinerup pigisanillu aqutsinerup naammaginantumik nakkutigineqarnissaa kukkunerisiuinissamullu tunngavissanik pisariaqartinneqartunik peqarnissaa.

Naalackersuisut akisussaaffigaat sulinermi periutsit siunertamut tulluartut atorlugit kiisalu nalunaarsuinermi nakkutilliinermilu systemit atorlugit qulakkeerneqassasoq kukkunerit siunniunneqarsimasut siunniunneqarsimanngitsullu sapinngisaq naapertorlugu pitsaaliorneqarsimanissaat kiisalu paasineqarlutillu iluarsineqarsimanissaat. Naalackersuisut suliassaraat sulinermi periutsit nalunaarsuinermilu systemit tulluartumik nalunaarusiorneqarsimanissaat.

Aammattaaq naalackersuisut akisussaaffigaat ukiut tamaasa ukiumoortumik naatsorsuutunik suliqaarnissaq, naatsorsuuserinermi aalajangersakkat inatsisiliornermi allassimasut malillugit. Aamma naalackersuisut akisussaaffigaat kukkunerisiuisut paasissutissanik suugaluartunilluunniit kukkunerisiuinermi suliata aaqqiissutissaannut pisariaqartitanut tunngasunut misississuiffigineqarsinnaanissaat.

Inatsisartut Kukkunerisiuinermit Ataatsimiititaliaata kukkunerisiuinermi nalunaarusiat saqqummiunneqartut atsiortartussaavaat, taamaaliornermikkut uppersarlugu ilaasortat tamarmik nalunaarusiamik atuarsimanagerat imarisaanillu ilisimasaqarnerat.

3.4.2 Kukkunerisiuisup akisussaaffia

Kukkunerisiuisup akisussaaffigaa misissuiffigissallugu ukiumoortumik nalunaarusiap suliarineqarsimasup naatsorsuuserinermi inatsisitigut aalajangersarneqarsimasunut naapertuuttuunera, tassunga ilanngullugit naatsorsuusereriaaseq atorneqartoq kiisalu Naalackersuisut paasissutissiinerat naatsorsuuserinermilu missingersuutaat inatsisinut naapertuuttuunersut. Aammattaaq uagut akisussaaffigaarput misissuiffigissallugu ukiumoortumik naatsorsuutit kukkunernik pingaarutilinnik ilaqannginnissaat.

Kukkunerisiuinermit inatsit malillugu kukkunerisiuisoq tassaavoq innuttaasut uppersaanagermi sinniisaat, inatsisiliornermik tunngaveqarluni ingerlatsisoq imaluunniit suliassiusut atorfissaqartitsinerat kisiat tunngavigalugu sulisuunngitsoq. Tamatuma ilagaa uppersaanitsinnut atatillugu Inatsisartut kisiisa eqqarsaatiginagit aammali naatsorsuutit atuisut allat soqutigisaannik aallussinissarput.

Kukkunerisiuinitinni suliassarinnigilarput Namminersorlutik Oqartussat sulinermi periusiunik imaluunniit politikikkut suliannik naliliinissarput.

Naalackersuisunik isumaqateqarsimanagerput immikkoortortanilluunniit allanik Namminersorlutik Oqartussanut atasunik isumaqateqarsimanagerput naapertorlugu siunnersuinermik ikiorsiinermillu suliagarutta tamanna nammineq akisussaaffigisussaavarput.

3.5 Kukkunerisiuisup uppersaaitit atortorisai

Suliaq pillugu allakkiat uppersaaitillu allat, tassunga ilanngullugit suliaq pillugu allakkiat elektroskopiusut tigussaasullu kukkunerisiuinermit atatillugu pissarsiarineqarsimasut Deloitte nammineq

pigisarai. Sulinermi ileqqusooq atuuttoq malillugu paasissutissaq taamaattoq ukiut tallimat qaangiuk-kaangata sequtserneqartarpoq piaarneqarluniluunniit, taanna kukknersiuinermut atatillugu suli upper-narsaataasinnaasutut nalilerneqanngippat.

Atortussamik fil-enilluunniit Naalakkersuisunut tunniussinissaq siunertamut tulluurtuuppat tamanna pisinnaavoq taamaallaalli atortussaq Naalakkersuisut namminneq pigissappassuk allamullu ingerlateqqinnagu.

Atortussamik tunniussamik Naalakkersuisut qanoq atuisinnaanerannut akisussaanngilagut, atortussamik suliaqarnitsinnut atatillugu ikiorsiinerput pillugu immikkut allakkiorluni atsiortoqarsimanngippat tamatumunngalu uagut akisussaaffeqarutta.

3.6 Kukknersiunerup ingerlanneqartup pitsaassusaanik qulakkeerinnineq

Kukknersiuinermik inatsit malillugu pitsaassutsimik qulakkeerinninnissami Inuussutissarsiornermik Selskabinillu Aqutsisoqarfiup Kukknersiuinermik Nakkutilliisoqarfianit ingerlanneqartartumit malit-tarineqartussaavugut. Kukknersiuinermik Nakkutilliisoqarfiup toqqagaasa pitsaassutsimik qulakkeerrinninniarluni nakkutilliineq ingerlattaarpat.

Tamatuma malitsigisaanik sulinitinni uppernarsaatit, tassunga ilanngullugit Namminersorlutik Oqartussamik kukknersiuiineq, misiligutinik tiguisarluni pitsaassutsimigut misissuiffiqineqartarpoq.

Kukknersiuinermik Nakkutilliisoqarfimmi ilaasortat kiisalu toqqakkat pitsaassutsimik misissuisut nipangiussisussaataasarput.

4. 2012-mi kukknersiuinermik ingerlatsineq

4.1. 2012-mi sulinermit periutsinik atorneqartunik illullu iluani nakkutilliissutinik kukknersiutineq

Ukiup ingerlanerani kukknersiuinermi nalunaarusiat makkua uagutsinnit kiisalu illup iluani kukknersiuisartunit saqqummiunneqarput:

4.1.1 Kukknersiuinermi nalunaarusiat Deloittemit suliarineqartut

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-1: Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfiup sulisunik kiffartuussinermi immikkoortortaqarfia

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-2: Peqqinnissaqarfik, missingersuutinik malinnaatitsineq

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-3: Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfiup kiffartuussinermi immikkoortortaqarfia, peqqinnissaqarfik

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-4: Siulittaasup naalackersuisoqarfia

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-5: Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik, DcR

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-6: Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik, ASA

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-7: Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-8: Dronning Ingridip Napparsimavissua

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-9: Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-10: Peqqissutsimut Pitsaaliuinermullu Aqutsisoqarfik

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-11: Nakorsaaneqarfik

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-12: Ilaqutariinnermut, Kulturimut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-13: Ilinniartut Ineqarfiisa Allaffeqarfiat

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-14: Ilinniartut Ineqarfiinik Aqutsisoqarfik

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-15: Aatsitassanut Pisortaqarfik

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-16: Paarisa aamma Inuuneritta

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-17: Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalackersuisoqarfik

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-18: Akiliisitsiniartarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-19: Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallanermullu Naalackersuisoqarfik

Kukknersiuinermi nalunaarusiaq 2012-20: Eqqussinermut akitsuutit, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Aammattaq suliani ukunani nalunaarusiortoqarpoq:

- Akissarsianut tunngasuni
- Peqqinnissaqarfimmi missingersuutinik malinnaatitsinermik misissuineq nassuiaateqarnerlu

- Inuiliimi mianernartunik kukkunersuineq

4.1.2 Kukkunersuinermit nalunaarusiat illup iluani kukkunersuisunit suliarineqartut

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-01: Røde Korsip Meeqqanut Angerlarsimaffia (30.10.37-11)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-02: Meeqqat Illuat (30.10.37-14)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-03: Aasiaanni Kigutileriffik (34.13.01-10)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-04: GU Aasiaat (40.12.34-02)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-05: Aasianni Napparsimavik (34.12.01-10)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-06: Uulineq (30.13.41-30)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-07: Najugaqarfik Elisibannguaq (30.13.41-19)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-08: Maniitsumi Napparsimavik (34.12.01-07)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-09: Maniitsumi Kigutileriffik (34.13.01-07)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-10: Ado Lyngep Atuarfia (40.10.11)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-11: Qas. Peqqissaavik (34.12.01-11)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-12: GU Qaqortoq (40.12.34-03)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-13: Qaqortumi Napparsimavik (34.12.01-02)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-14: Kujataata Provsteqarfia (34.13.01-02)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-15: Ivaaraq (30.13.41-16)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-16: Inuusuttut Inaat (30.10.37-10)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-17: Narsami Kigutileriffik (34.13.01-03)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-18: NI Qaqortoq (40.91.23)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-19: Narsami Napparsimavik (34.12.01-03)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-20: Ilulissani Napparsimavik aamma Qaanaami Napparsimavik (34.12.01-12+17)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-21: Meeqqat Angerlarsimaffiat (30.10.37-18)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-22: Ilulissani Kigutileriffik (34.13.01-12)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-23: Upernavimmi Napparsimavik + Kigutileriffik (34.12.01-16)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-24: Piniarnermut Aalisarnermullu Ilinniarfik (40.91.08-27)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-25: Uummannami Napparsimavik (34.12.01-15)

Kukkunersuinermit nalunaarusiaq 2012-26: Uummannami Kigutileriffik (34.13.01-15)

4.1.3 Naatsorsuuseriviup qitiusumit ingerlanneqalenera

Naalackersuisut Siulittaasuata aalajangernerata 21. november 2007-imeersup kinguneranik 2009-mi januaarip aallaqqaataanit atuutilersumik Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfimmi (DcR-mi) ataatsimut kiffartuussivimmik pilersitsoqarpoq. DcR-mi naatsorsuuserinermit tunngatillugu suliaasat sorliit isumagineqassanersut sorliillu immikkoortortamit ingerlatiinnarneqassanersut suliaasaqarfinnik nuussinermi suliaasaqarfinnik allannguinnikkut isumaqatigiissutillu tunngaviusut aqqutigalugit isumaqatigiissuteqarnikkut pipput.

Ataatsimulli isigalugu illup iluani nakkutilliissutini suli amigaateqartoqarpoq, pingaartumik nikinganersuisarnerit assigiinngitsut eqqarsaatigalugit nakkutilliinerup pitsaasumik ingerlalnissaanik anguniakkat tamakkiisumik anguneqanngitsoortarlutik. Tamatumunnga pissutaasut pingaarnersaattut oqaatigineqarsinnaavoq DcR-p immikkoortortallu ataasiakkaat akornanni akisussaaffimmik agguuas-sinerup erseqqissunik najoqqutassaqaarnissaanik amigaateqartoqarnera. DcR-p kisimi sulianik ammasunik inissitsiterineq nikinganersuinerlu ingerlattarppaa mianersortumilli nakkutilliinissaq pineq ajorluni. Tassani akisussaaffik immikkoortortani ataasiakkaaniippoq suli taakkunanili piginnaasat pisariaqartinneqartut nukissallu amigaataagajuttarlutik.

DcR-p kiffartuussinermi pilersuisutut immikkoortortanilu ataasiakkaani DcR-mit sulianik tigoqqaavi-usut akornanni isumaqatigiissut tunngaviusoq suli ersernerluttortaqarpoq. Ilisimavarput 2012-mi DcR-p immikkoortortallu ataasiakkaat akornanni nutaanik isumaqatigiissuteqaarnissamik suliaq aallartinne-qarsimasoq. Suliaq suli naammassineqarsimangilaq misilittakkallu naapertorlugit isumaqatigiissut immikkoortortanut ataasiakkaanut tulluarneqarsimanani sulilu atuullunissaaq DcR-p kisimi isu-maqatigiissummi naatsorsuuserisutut inissisimanissaa.

4.1.4 Ukiumoortumik kukkunersuinermik naammassinninniarneq

2012-mi ukiumoortumik naatsorsuutinik kukkunersuinermi malunniuppoq ukiup ingerlanerani ataa-vartumik pisarialimmillu nikinganersuisoqartarsimannginnera naatsorsuutinilu pingaarutilinni ma-linaatitsilluni suliaqartoqartarsimannginnera.

Inissitsiterinerni annerusuni tamani pingaarutilinnilu ukiup ingerlanerani nikinganersuisoqartarsiman-ngilaq. Tamatuma kinguneranik ukiup naaneranut atatillugu iluarsaassineq nikinganersuinerlu pisi-mavoq.

Ukiup ingerlanerani nikinganersuisoqartarsimannginneranut malinnaatitsillunilu sulia-qartoqartarsimannginneranut pissutaasutut takuneqarsinnaavoq nikinganersuigassat ilaasa pisariuneru-jussuat taamalu immikkoortortanit akisussaasunit suliarineqarsinnaasimannginnerat. Inassutigissa-varput immikkoortortat akisussaasut DcR-llu akornanni suleqatigiinnikkut sulinermi periutsinik atorpeqartussanik illullu iluani nakkutilliissutinik suliaqartoqassasoq, taamaaliornikkut qulakkeerniar-lugu immikkoortortat atavartumik nikinganersuisarnissaat, minnerpaamik kvartalikkutaartumik pisartussamik.

2012-mi illup iluani kukkunersuisartut piffissami sivisuumi pisortaqaarsimanngillat kukkunersuul-lunilu pulaarnerit amerlalaartut pisimallutik. Tamatuma kinguneranik immikkoortortat misissugassatut nassiusaannik atavartumik nikinganersuinissat assigisaalu pisarialimmik sammineqarsimanngillat. Nakkutilliinerup amigaataasup kinguneranik ukiup naaneranut atatillugu kukkunersuineq annertoqq ingerlanneqartariaqarsimavoq.

Ilisimavarput illup iluani kukkunerisuisunit 2013-imi immikkoortortani ataavartumik nikinganersiuinerup assigisaasalu nakkutigineqarnissaat sammineqarneruniarmat.

4.1.5 Akiligassaqarfiit

Paasivarput DcR-p iluani akiligassaqarfinnut immikkoortortami akiligassaqarfiit inerneru tamakkiisut aningaasaatinut naatsorsuuseriffimmut inissitsinerup (XAL-mut) kontollu takussutissaanut ilanngussisarnerup akornanni nikinganersiuinissaq pisarsimangitsoq.

Akiligassaqarfinnut immikkoortortami eqqortumik nikinganersiuinissaq pisinnaagalarpoq tassani XAL-mut isernissaq ajornangimmat taamalu akiligassat pappialartaat tigungminngikkaluarlugit nikinganersiuisoqarsinnaalluni.

Akiligassaqarfinnik nikinganersiuinissap amigaataanerisa pilersippaat ilaatigut kukkusumik akiliisoqartarnera, aningaasartuutunik nalunaarsuinissap amigaataanera assigisaalu. Inassutigineqassaaq aalajangersimasumik qaammatikkuutaartumillu akiligassaqarfinnik nikinganersuisarnisamat illup iluani nakkutilliisoqalernissaanut najoqqutassanik malittarisassanillu erseqqissunik suliaqartoqarnissaa.

Ilisimavarput akiligassaqarfinnut moduli 2012-p naanerani aaqqissuuteqqinneqarmat, taamaaliornikkut nikinganersiuinissamat periarfissanik pitsanngorsaanissaq kiisalu akiligassaqarfinnik eqqortumik nalunaarsuisarnissaq anguniarneqarlutik. Naatsorsuutigineqarpoq tamatuma sunniutai 2013-imi illup iluani nakkutilliineru takuneqarsinnaalissasut.

4.1.6 Akiligassallit

Akiligassalinnik qitiusumik aqutsisoqarfiup suliaanik eqikkaalluni naliliinerup takutippaa 2012-mi akiligassanik immikkoortortami pingaarutilitsigut ukiut siuliinut naleqqiullugu pitsanngoriaateqartoqarsimangitsoq. Malinnaatitsilluni suliaqartarneq pisariaqartinneqartoq, nikinganersiuineq kiisalu 2012-p ingerlanerani akiligassanik eqqaasitsisarneq amigaataapput.

2012-p naanerani akiligassallit qitiusumik nalunaarsorneqartarneranni systemimut tunngasut suliarineqarput. Tamatuma kinguneranik akiligassalinnik aqutsineq pisarinnerulerlunilu pitsanngorsarneqartussaavoq. Tamatuma sunniutaasa 2013-imi takussutissaqalernissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Inassutigissavarput suliaqarfiup suuneranik najoqqutassanik sulineru milu periutsinik atorneqartussanik suliaqartoqassasoq, taakkua tunuliaqutaassammata immikkoortortami nukissat suliaqartoqarsinnaalluni naapertuuttuunerinik naliliinissamat.

Illup iluani malittarisassat sulineru milu periutsit atuuttut malillugit akiligassat tamarmik qaammatinik arfinilinnik pisoqaassuseqaleraangata nalikillilernerneqartartussaapput Akileraartarnerumullu

Aqutsisoqarfiup akiliisitsiniartarfianut tunniunneqartartussaallutik taamalu akiliutigineqarsimasinnaasut akiliisitsiniartarfimmut nakkartartussaallutik, naatsorsuutit najoqqutassaanni malittarisassat malillugit. Ukiut siuliinisuulli tamanna naammaginartumik 2012-mi ingerlasimangilaq akiligassallu qaammatit arfinillit sinnerlugit pisoqaassusillit ataavartumik akiliisitsiniartarfimmut tunniunneqartarsimangitsut paasissutissiissutigineqarpoq.

Paasivarput akiligassanik isumaginninnerup qitiusumut nuunna pissutigalugu akiligassalinni qassit qaammatit arfinillit sinnerlugit pisoqaassuseqartut kisitsisaatigineqanngitsut. Naliliinerput naapertorlugu kisitsit pingaarutilimmik angissuseqartoq pineqarpoq.

4.1.7 Aningaasanik tigorianaannarnik nikinganersuineq

2011-misulli 2012-mut tunngatillugu paasivarput aningaaserivinni kontit arlaqartut immikkoortortani tamatuminnga isumaginninnissamik nammineq akisussaaffeqartuneernerusut ukioq naavillugu nikinganersiorneqarsimangitsut aningaaserivinnilu kontit ataasiakkaat ukiut arlerlugit nikinganersiorneqarsimanatik.

Takusinnaavarput illup iluani kukkunerisuisut immikkoortortanik ataasiakkaanik ataavartumik eqqaasitsisartut, aningaaserivinni nikinganersuinerit qaammatikkuutaartumik nassiunneqartarnerat pisimangikkaangat. Paasivarput allakkatigut eqqaasitsisarnerit kissaatigineqartut sunniteqartarsimangitsut.

Kukkunerisuiinnermi paasineqarpoq immikkoortortani ataasiakkaani ajortumik aamma/imaluunniit aningaasanik tigorianaannarnik amerlasuunik peqartartoq tamatumalu ersersippaa aningaasanit tigorianaannarnit uninngasuutit nikinganersiorneqarneq ajortut taamalu aamma illup iluani kukkunerisuisartut nakkutilliisutut tassunga atatillugu nikinganersuisimanernik tigusaminnik peqqissaarussillutik suliaqartarsimangitsut.

Aningaasanik tigorianaannarnik ataavartumik nikinganersuisarnissaq qitiusumik nakkutilliinnermi pingaarluinnartuummat inassutigissavarput siunissami suliaqartoqassasoq aningaaserivinni uninngasutunik aningaasanillu tigorianaannarnik pigisanik nikinganersuilluni misissueqqissartarnissaq ataavartumik ingerlasussanngorlugu.

4.1.8 Akiliisitsiniartarfiit

Ataatsimut naliliinerput naapertorlugu 2012-misulli akiliisitsiniartarfinni suliassat annertoorujussuupput. Suliassaqarpallaarnerup kinguneranik ulluinnarni sulineq aaqquissuusaanngitsumik ingerlavoq taamalu aamma naammaginangitsumik ingerlalluni. Tamanna tunuliaqutaralugu naliliivugut akiliisitsiniartarfinni nukissat suli naammangitsut pigineqartut, suliassarpasuit naammaginartumik akiliisitsiniartarfinni namminerni avatangiisillu eqqarsaatigalugit ingerlassappata.

Aammattaq naliliivugut sulisut ilaneqaraluarpataluunniit ajornartorsiut anigorneqarnavianngitsoq, sulisitsinermi suleriaaseq atorneqartoq siunertamut tulluurtuunngimmat, tassami akiligassat avataaneersut qanorluunniit angitigigaluarpata suliassanngorlugit tiguneqartarmata naak assersuutigalugu kommunet eqqaasitsinermik ingerlatsinerat naammassillugu suliarineqarsimanngikkaluartoq aammalu akiliisitsiniarnermi suliat marloqiusamik nalunaarsorneqartarlutik kommuneni Nunallu Karsiani tamarmillu pisariaqartillugu akiligassatut nalunaarsukkat tamakkiisuullutillu eqqortumik nalunaarsorneqarsimanissaat.

Isumaqpugut siunertamut tulluarnepaajussasoq ”minguitsunik” periuseqarnissaq, kommunet namminneq akiliisitsiniarneq ingerlatereeraangassuk aatsaat suliassamik nuussineq pisassalluni imaluunniit akiliisitsiartarnermi suliarinnittussaataasoq aqqutissarlu ataasiinnanngortinneqarluni.

Iisimavarput tamanna pillugu kommunet oqaloqatigineqarmata, inassutigineqarluni inatsimmik aallaaveqartumik akiliisitsiniarnermik nuussisarnermi malittarissassanik erseqqissunik paatsuu-gassaan-ngitsunillu suliaqartoqarnissaa.

Ernianik naatsorsuisarneq

Kukkunersiunitsinni paasivarput akiligassanik ernialersuisoqarneq ajortoq. Naliliinerput naapertorlugu tamatuma kinguneranik suliffeqarfiit pingaartumik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik karsitut ernialiineq ajortutut atorpaat.

Akiligassanit annaasat

Sulinermi periutsini atorneqartuni najoqqutassani allassimasoqanngilaq akiligassat qaqugu, qanoq ilillutik sumilu pisoqalisoorsimanerannik misissuisarneq pisassanersoq imaluunniit akiligassap qaqugu atorsinnaajunnaarnissaa taamalu isumakkeerneqarnissaa pisassanersoq.

Inassutigineqassaaq akiligassat tamaasa eqqarsaatigalugit qaqugukkut isumakkeerneqartarnissaat misissoqqissaarneqassasoq. Tassunga atatillugu inassutigineqassaaq ukiumut akiliisitsiniarnerit qanoq amerlatigisut suliarineqartarnersut nalunaarsorneqassasut taamalu aamma nalunaarsorneqartarlutik akiliisitsiniarnermi akiliutit qanoq amerlatigisut pissarsiarineqartarnersut.

4.1.9 It-mik nakkutilliissutit nalinginnaasut

Suliassaqarfiit pingaarutillit ingerlatsinermi pilersuisunut avataaneersunut isumagissanngortinneqarsimapput taamalu misissuinermi matumani sulianut ilaanatik.

It-mik nakkutilliissutit nalinginnaasut uagutsinni tassaapput nakkutilliissutit Namminersorlutik Oqartussani pisortat illup iluani avataanilu pilersissimasaat qarasaasiaqarnermi tunngavissatut pingaartut taamalu it-mik atuinerup nakkutigilluarnissaanut isumannaallisarsimanissaanullu tunngavissatut aammalu niuernerme ingerlatat it-mik tunngaveqartut tutsuiginassusaannik qulakkeerinnittus-satut.

DcR-mik kukkunersiuinermut atatillugu Deloittep it-mik nakkutilliissutit arlaqartut kukkunersiorpai taakku naliliiffiginarlugit ukiumoortumik naatsorsuutitut atorsinnaassuseqarnersut eqqortumillu takutitsinersut, pingaarutilitsigut paasissutissanik kukkusunik ilaqaratik inatsisitigullu piumasaqaatit malillugit ingerlanersut.

Kukkunersiuinermut tamakkiisumut tunngaviuvoq Namminersorlutik Oqartussani illup iluani nakkutilliissutit attuumassuteqartunik misissuineq, tassunga ilanngullugit nakkutilliissutit tigussaasut nakkutilliissutillu atuisunut systeminit ingerlaannartumik suliarineqartartut Namminersorlutillu Oqartussanit atorqartut.

Kukkunersiuinermi sammineqarput IT-mik nakkutilliissutit nalinginnaasut arlaqartut atuisunut systeminut taakkulu sulliviinut pingaaruteqartut naliliinerpullu naapertorlugu Nunap Karsiata ukiumoortumik naatsorsuutaanik kukkunersiuinermut attuumassuteqartuni ikorfartuutaasussat.

Kukkunersiuineq ingerlanneqartoq tunuliaqutaralugu naliliivugut it-mik nakkutilliissutit nalinginnaasut suliaasaqarfiit ilaanni siunertamut tulluurtumik aqqissuussaasimangitsut atuutiinnarsimasullu piffissami 01.01.2012-miit 31.12.2012-mut.

Suliaasaqarfik	Attuumasoq, niuermut pingaarutilik	Pingaarnersutigit naliliineq
Ataatsimut atuuttut	Tamanut	Ikorfartuutaangilaq
XAL (aningaasaatinut systemi)	Tamanut	Ikorfartuutaangilaq (Isissutissanik atui-neq, annertusisamik pisinnaatitaaffeqar-neq, atuuffissanut immikkoortitsineq naam-mangitsaq)
IRIS (akiligassaqarfinnut moduli)	Tamanut	Ikorfartuutaangilaq (Annertusisamik pisinnaatitaaffeqar-neq, atuuffissanut im-mikkoortitsineq naammangitsaq)
MR-Akissarsialerineq	Tamanut	Ikorfartuutaangilaq (Isissutissanik atui-neq, annertusisamik pisinnaatitaaffeqar-neq, atuuffissanut immikkoortitsineq naam-mangitsaq)
E-Akilerarutit	Tamanut	Ikorfartuutaangilaq (Aatuuffissanut immikkoortitsineq naammangitsaq)

Pingaarnersutigit eqikkaaneq	Nassuiaat
Tamakkiisumik ikorfartuutaavoq	Nakkutilliissutit tamarmik pitsaasumik ingerlapput suliaasaqarfimmilu kukkunersiuinermi suliamik pilersarusiorneq nakkutilliinermik tunngaveqarpoq
Ilaatigit ikorfartuutaavoq	Nakkutilliissutit ilai pitsaasumik ingerlangillat pisariaqarporlu isummerfigissallugu ilassutitut nakkutilliinermik suliaqartoqarsinnaanera, suliaasaqarfiup kukkunersiuinermi suliamik pilersarusiorneq nakkutilliinermik tunngaveqartoq tamakkiisumik ingerlassin-naangussappagu. Immikkoortut tallimaanni nakkutilliissutit sanngeequtai suunersut takuneqarsinnaapput qanorlu ikiorserneqarsinnaanerintu siunnersuteqarpoq.
Ikorfartuutaangilaq	Nakkutilliissutit pingaarutilinnik amigaaqarput. Immikkoortut tallimaanni nakkutilliinermi amigaatit suuneri allassimapput qanorlu ikiorserneqarsinnaanersut siunnersuteqarpoq.

Pingaarutilinnik makkuninnga inassuteqassaagut:

- AS-mi MR-Akissarsialerinermilu aqutsinermi (annertusisamik) isissutissanut tunniunneqarsimasunut tunngasut iluarsassiffiusariaqarput isissutissallu tamarmik (aamma siunnersortit avataaneersut) akuerisaasimasariaqarput uppersaateqarlutillu.
- XAL-mi MR-Akissarsialerinermilu isissutissanut isumannaallisaaneq pitsanngorsartariaqarpoq
- IRIS-imi MR-Akissarsialerinermilu ataatsimut atuisoqarneq killilerneqartariaqarpoq
- XAL-imi, IRIS-imi, MR-Akissarsialerinermi aamma e-Akileraarutini qulakkeerneqartariaqarpoq tunisassiorfinnik ineriartortitsisut nakkutigineqarnissaat imaluunniit killilimmik isersinnaanissaat.

Sanngiissutit isumaqarput inuit amerlavallaartut systeminut paasissutissatullu katersanut pingaartunut isersinnaaneri, tassunga ilanngullugit pisiniartarnermut, akissarsianut naatsorsuuserinerullu systeminut.

Eqikkaalluta naliliivugut it-mik nakkutilliissutit nalinginnaasut naammaginangitsumik ingerlasut. Paasivarput it-mik isumannaallisaanermi DcR-milu suliassaqarfinni aserfallatsaaliuinermi sanngiissutit imaannaangitsut atuuttut. Pingaartumik atuisutut pisinnaatitsissutinik tunioqqaasarneq aqutsinermilu pisinnaatitaaffiit eqqarsaatigalugit, kiisalu tunisassiornermut tunngasuni isissutissanik nakkutilliineq naammangilaq ataatsimullu isigalugu isumannaallisaaneq amigarluni.

Najoqutassanik nakkutilliinermillu amigaatit kingunerannik susassaqqangitsut iliuuseqarsinnaapput, tassunga ilanngullugit piaarinani kukkusoqarsinnaavoq systemillu naatsorsuutigisamit allaanerumik ingerlalersinnaapput atuuffissanillu immikkoortitsinissaq kissaatigineqartutut ingerlasinnaajunnaarsinnaalluni.

Maluginiakkagut inassutigillu sukumiisut immikkut allakkiangorlugit ulluinnarni aqutsisunut nassinneqarnikuupput.

Namminersorlutik Oqartussat it-mik ingerlatsinerup ilarujussua kiffartuussinermik pilersuisunut avataaneersunut isumagineqartussanngortissimavaat taakkulu kukkuneruunitsinni ilanngunneqanngillat. Inassutigissavarput Namminersorlutik Oqartussat kiffartuussinermi pilersuisut peqatigalugit piaartumik isumannaassagaat, taakkua pilersuinerminni nakkutilliinerup isumannaallisaanerullu Namminersorlutik Oqartussat piumasaqaataannut naleqquttumik isumannaallisaanissaat anguniarlugu. Suliasaq naammassillugu kiffartuussinermik pilersuisut kukkuneruuisuannit kukkuneruinermik uppersaammik tunniussisariaqarput nunarsuarmioqatigiit akornanni kukkuneruinermut ileqqussaritaasut ISAE 3402 malillugu suliareneqarsimasumik. Kiffartuussinermik pilersuisut 2011-mi 2012-milu uppersaammik suliarsimangillat, naak Namminersorlutik Oqartussat tamanna piumasarisimagaluaraat.

4.1.10 Akileraartarnermut tunngasut

Suliassaqarfik pisariusuuvoq isumaqarpugulli sulii pisariaqartinneqartoq ukiut siuliini ajornartorsiutaasimasut uppersaatitalit iluarsaallugit suliaqarnissaq kiisalu pilersinneqartariaqarlutik suliasat pingaarnernut ulluinnarnilu najoqqutassat naammattumik nakkutilliineq anguniarlugu, taamaaliornikut qulakkeerniarlugu akileraarutitut naatsorsuuserinermut ilanngunneqartut eqqortumik takutitsinisaat.

Isumaqarpugut eqqortumik takutitsinermi piumasaqaataassasoq sulisitsisunit nalunaarsukkat (akileraarutitut A-nut nassuiaatit ataavartut) Akileraarutit B-t kiisalu § 85 malillugu akiliutit assigisaallu illuatungaani Akileraarutit E-t (ukiumoortumik nalunaarsukkanit nalunaarusiat) kiisalu Akileraarutit E-nit nalunaarsukkat inernerisa akornanni ataqatigiissaarisooqartariaqartoq. Ilisimavarput taamatut ataqatigiissaarineq uppersaatitalik aatsaat pisinnaammat kingusinaartumik, ukioq akileraarfiusooq aatsaat ukiup tulluuttup naanerani naammassineqartarmat (tamatumalu kingorna ataavartumik suliarineqartarlutik aaqqiissutissat annikinnerusut, soorlu akileraartarnermi ilanngaattissat assigisaalu, pereeraangata.)

Aammattaaq pingaartorujussuuvoq akiligassalinnik aqutsinerup sukaterneqarnissaa, akileraartarnermit isertitat nalunaarsukkat tasaanerusarmata nassuiaatinit aallaavillit kingornatigut aatsaat akiliisitsinermik malitseqartinneqartartut.

Aamma innersuussutigissavarput immikkoortoq 4.2.3.

4.2 Pissutsit ukiumoortumik naatsorsuutit naliliiffigineqarnerannut pingaarutillit

Kukkunersiuiineq tunngavissiivoq pissutsit immikkut ittut imaattut, ukiumoortumik naatsorsuutit naliliiffigineqarnerannut pingaarutillit, oqaaseqarfiginissaannut:

4.2.1 Akissarsiat

Pingaarnerusutigut naliliivugut pissutsit pitsaassutsimut tunngasut ukiunut siuliinut naleqqiullugit pingaarutilitsigut pitsanngoriarsimanngitsut 2013-imili tunngavissiorneq pitsanngoriartitsinissamut tunngaviliivoq. Tunngavissiorneq pivoq 2012-p naanerani akissarsianut tunngasuni annertuumik ilu-arsaassisoqareersorlu.

Naliliinerput naapertorlugu akissarsianik aqutsinermi ataavartumik kukkusoqartarpoq pingaarnerusutigulli naammaginarumik ingerlatsisoqarluni taamalu atorfillit ataatsimut isigalugu eqqortunik akissarsinneqartarlutik. Oqaatigisariaqarporli kukkunerit akissarsiat assigiinnigissutaani pisarmata, tassani najoqqutassat tigussaasut amerlammata.

Akissarsialerinermit ajornartorsiutaasut annertummata ilorraap tungaanut ingerlerniarluni suliniuteqartoqarpoq tamakkulu kinguliini immikkoortiterlugit takuneqarsinnaapput:

- Sulinermik ingerlatsinermi pingaarutilinni najoqqutassat allassimasut sukumiinerusut nalinginnaasumik amigaataapput taakkunungalu tunngatillugu nakkutilliinerit, tassunga ilanngullugit akisussaaffimmik agguaassisarneq kiisalu ingerlatat qanoq naammassineqarnissaannut pilersaarutit sukumiisut.
- Kontini akissarsianut tunngasuni nikinganersiuisarneq aallartinneqarsimavoq sulili suliassat pisoqqat suussusersineqarsimannigitsut amerlaqalutik. Aammattaaq kontit ilaat suli aalajangersimasumik ataavartumillu nikinganersiorneqartarnissaannut malinnaatitsillunilu suliagarfiunissaannut periusissat amigaataallutik.
- Suli nakkutigineqalersimannigillat akissarsiassanit unitsitat soorlu pensionisiassanik akilersuisarneq piffissaagallartillugulu eqqortumik nalunaarsuisarnissaq.
- Sulinnigiffeqarnermik sulinnigiffeqarnermilu aningaasarsianik eqqortumik nalunaarsuisoqarneq ajorpoq.

2012-mi kukkunersiuinitsinni paasivarput inissitat ammaannartut akissarsianut tunngasut takussutissiorneqarsimasut. Tassunga atatillugu paasivarput takussutissiani inissitat ammaannartut arlaqartut ukiunik arlalinnik pisoqaassuseqartut, pingaartumik akissarsianik ilanngaassisarneq eqqarsaatigalugu.

Naliliinerput naapertorlugu akissarsialerinermit systemimi ajornartorsiutit ilarpassuinit pissutaapput sulinermi periutsinik atorneqartussanik amigaateqarnerit, nikinganersiuissarnissamut najoqqutasaqannginneq kiisalu immikkoortorta akissarsialeriffiullu akornanni nikinganersiuissarnerit, akissarsiallu tamakkiisut allattorsimaffiinik kiisalu kukkunernik iluarsisutit assigisaannilu amigaateqarnerit. Naliliivugulli nikinganersiuinerit, kukkunernik iluarsinerit assigisaalu eqqarsaatigalugit pingaarnerusutigit akisussaasoq tassaasoq akissarsialeriffik. Tamanna tunuliaqutaralugu inassutigissavarput akissarsialeriffiup immikkoortortaqrifiullu ataasiakkaat akornanni allaganngorlugit isumaqatigiissusiortoqassasoq, erseqqissarlugit suliassat sordiaat immikkoortat akisussaaffiginaat.

Akissarsialerineq aningaasannorlugu naatsorsuutini pingaaruteqaqimmat inassutigissavarput suliassaqarfimmi nukissat pisariaqartinneqartut/piginnaasallu tunniunneqassasut, isumannaallisarniarlugu illup iluani nakkutilliissutit nikinganersiueraatsillu attuumassuteqartut tamarmik pigineqalernissaat. Ilisimavarput suliassaqarfiup 2012-mi pitsannorsarnissaa anguniarlugu suliniutinik arlaqartunik aallartisaasoqareersoq.

4.2.2 Taarsigassarsiat

Siuliani pisarsimasutuulli paasivarput aqutsisunut ajornakusoorsimasoq taarsigassarsisiteriaatsit assiginnigitsut amerlasuut uppersarnarnissaat systemit suleqataasut akornanni nikinganersiuissarnermut tunngasut, soorlu ineqarnermut tapiissutini taarsigassarsiat, inuussutissarsiornermut tapiissutinit taarsigassarsiat, ilinniagaqarnerisuteqarnermi taarsigassarsiat taarsigassarsiallu allat amigaataammata, taakkua naatsorsuuserinermit pingaarnermut taamalu Nunatta Karsiata naatsorsuutaanut ilanngunneqarnissaat eqqarsaatigalugit.

Suliassaqarfik pisariuvoq taarsigassarseriaatsinik amerlasuunik peqarfiusoq taamalu nalituunik, naatsorsuusernermi assigiinngitsunik periuseqarfiusussanik.

2012-mi tamanna ataavartumik sammineqarsimanngilaq, naak 2011-mi kukkunersiuineri ajornartorsiuteqarfiugaluartoq assigiinngissutinillu angisuunik nassaartoqaraluartoq. Suliassaqarfik aatsaat sammineqalerpoq Nunap Karsiata naatsorsuutai kukkunersiorneqalermata, nikinganersiuinerit suliari-neqarlutik taamalu aningaasaatinik naatsorsuuserineq taarsigassarsisitsinermut systemimut nikinganersiorneqarmat.

Nikinganersiuinerit tunngavissaqalersippaat makkunuunatigut iluarsiissuteqartoqarnissaa:

	<u>t.kr.</u>
Pisortat ineqarnermut tapiissutaannit taarsigassarsisitsisarneq	186.740
Ineqarnermut tapiissutinit taarsigassarsiat, Nammineerluni Illuliat	27.250
Inuussutissarsiornermi tapiissutinit taarsigassarsiat	<u>1.823</u>
	<u>215.813</u>

Assigiinngissutit tasaanerupput nikinganersiusisoqarsimannginneranut tunngasut taarsigassarseriaasillu suunerinik paasinninnissameersut, taarsigassarsianut systemi kiisalu aningaasaatinut naatsorsuuserinermi ukiup siulianut tunngasut aamma pisortat ineqarnermut tapiissutaannit taarsigassarsiani allanguutit. Iluarsiissutit IST-mi angusanut sunniuteqartussaangillat.

Naliliinerput naapertorlugu ataavartumik nikinganersiuisarsimannginnermut assigisaanullu ilaatigut pissutaapput taarsigassarsiat ilaasa ”piginnittoqanginnerat”. Tamatuma kinguneranik DcR imaluunniit naalakkersuisoqarfik akisussaasoq nikinganersiuisarsimanngilaq assigisaanilluunniit suliaqartarsimanatik.

Aammattaaq ajornartorsiutit annertuut taarsigassarsianut tunngasut pilersinneqarsimapput nikinganersiuinissamut akisussaasut taarsigassarsianut systemip, aningaasaatinik naatsorsuuserinermut kiisalu taakku akornanni ataqatigiissaarinissamut pisariaqartinneqartumik ilisimasaqanginneri pissutigalugit.

Inassutigineqassaaq minnerpaamik kvartalit tamaasa qulakkeerneqartalissasoq taarsigassarsiat tamarmik taarsigassarsisitsinermut systemimut aningaasaatinullu naatsorsuuserinermut nikinganersiorneqartarnissaat. Tassunga atatillugu pingaartuuvoq akisussaaffimmik agguassinerup erseqqisarneqarnissaa taarsigassarseriaatsini tamani taamalu nikinganersiuinerni taarsigassarsisitsinermut systemip aningaasaatinullu systemip qanoq sulisarnernik paasititsisoqarnissaa.

4.2.3 Akileraarutit

Akileraarutinit tunngasut assorsuaq pisariupput. Aallaavissaq nalinginnaasoq Nunap Karsiata iserti-taanik isaatitsinermittoq tassaavoq pissarsiassanik tigusineq tamannalu akileraarutinit isertitanut atus-sallugu ajornakusoortuuvooq, innuttaasoq akileraartitsisorlu periarfissaqarmata assersuutigalugu siumoortumik nalunaarsuinikkut inaarutaasumillu nalunaarsuinikkut allannguinnessamut kiisalu akiler-aarutit inaarutaasumik aatsaat naammassineqarsinnaallutik innuttaasoq akileraartitsisorlu tamanna pillugu isumaqatigiissuteqarpata, tamannalu ukiut naatsorsuuseriorfiusut ikinnerpaamik marluk inger-laneranni pisarluni (ukioq akileraarfiusoq ukiorlu tullittooq inaarutaasumik suliaqarfiusoq).

2007-imi akileraartarnermik aqutsinerup qitiusumit ingerlanneqalenera tikillugu Nunap Karsiata ilu-anaarutissai kommunenit pissarsiarineqartarput. Qitiusumit ingerlatsisoqalermat Nunap Karsiata su-liassaqarfiit pingaarutillit marluk tiguai akileraarutit naatsorsorneranni qularnartullit taakkulu pi-umasaraat naatsorsuutit saqqummiussinermit erseqqissunik missingiussisarnissaq.

Ilaatigut Nunap Karsiata akileraarutinit A-nit pissarsiassat isertitatut nalunaarsortarpari sulisitsisut qaammatikkuutaartumik nassuiaataat tunuliaqutaralugit, tassunga ilanngullugit missingiussat akile-raartitsusut suliffeqarfinnut nalunaaruteqarsimannngitsunut akiligassiissutaannut tunngasut. Aammataaq akileraarutinit B-nit pissarsiassat isertitatut nalunaarsorneqartarput akileeqqussisutit nassiunne-qarsimasut tunuliaqutaralugit. Akileraartitsisut naliliinerat naapertorlugu missingersuuseriornerit ki-ngusinnerusukkut nalunaarutigineqartunit qaffasinnerugajukkaluartut akileraarutinit B-ni akili-inngitsoorneq pisaraluartoq pisariaqartinneqanngitsoq taakkununga matussutissanik immik-koortitsisoqarnissaa.

Nunap Karsiata aammataaq pisussaaffigilernikuuvai akiitsullit akileraarutinit akiliisarnerannut tun-ngasut. 2009-mi akileraarutinit pissarsiassanit annaasat 165 mio.kr.-t missinginut tagginneqarput. 2012-mi annaasanut missingiussat 55 mio.kr.-t missinginut naatsorsorneqarsimallutik.

Taasariaqarpoq piffissap ilaani annaasat annaasaviuneri paasineqassappat taakku ilaat kommunenet akilerneqartussaammata.

4.2.4 Sanaartornermut Aningaasaateqarfik

Sanaartornermut Aningaasaateqarfimmi pigisat naatsorsuuserinermit ilanngunneqarsimasut 828 mio.kr.-nik annertussuseqarput taakkunanga 549 mio.kr.-t immikkoortinneqarsimallutik sanaartu-gassanut 279 mio. kr.-llu sanaartugassani taarsigassarsiassanut immikkoortinneqarsimallutik.

2012-mi sulianut naammassineqareersimasunut sanaartornermut naatsorsuutit pissarsiarineqarnissaat sammineqarsimavoq. Iluarsaassinerup kinguneranik suliat amerlasuut matunneqarput taakkulu iserti-taqaateqaaput 60 mio.kr.-nik, IST-mi angusanut sunniuteqartussaallutik. Taakku isertitaapput ataaseri-aannarlutik isertussat aningaasaliissutinit agguanneqarsimasunit atorneqanngitsoortunit pissarsiasut.

4.2.5 Peqqusersiornerit akissarsiallu kukkusumik tunniussat

Paasineqarpoq 2012-mi peqqusersiortoqarsimasoq aningaasanik tigorianaannarnik atorluisimanermik, atorfirmik atornerluisimanermik kiisalu Inuilimi pissusissaanngitsumik iliortoqarsimaneranik pis-suteqartut.

Kukkunerit pingaarutillit pinngitsoortinniarlugit, tassunga ilanngullugit peqqusersiornerit pis-susissaanngitsumillu iliuuseqarsimanerit, nalunaarsuinermit systemit sulinermilu periutsit atornerqartut tutsuviginartumik suliffeqarfiup iluani nakkutigineqarnissaat pingaarnertut pisariaqarpoq. Pin-gaartumik qaangiuttoornerianik tunniussisarnermut atatillugu inassutigineqassaaq illup iluani nak-kutil-liinerup pitsanngorsarneqarnissaa.

4.2.6 Aatsitassanut Pisortaqarfik

2012-p ingerlanerani Aatsitassanut Pisortaqarfiup Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermit isertitat nalunaarsorsimavai 2011-mut tunngasut. Naatsorsuutit taakku Namminersorlutik Oqartussaqaarnermut inatsisip ilagai, ukiup naatsorsuusiortarfiup siuliani naatsorsuusiortarnermi Naalagaaffimmik taarseeqatigiit-tarneq pisartussaammat.

2011-mi aatsitassarsiornermi sulianit isertitat isertitat suunerinik nalunaarsuisimaneq malillugu 2.195 t.kr-nik annertussuseqarput tamarmillu tassaallutik pinnaatitsissutinik aalajangersimasunit isertitat. Taakku tassaapput Naalagaaffimmut pisussaaffinnik nalunaarsuinerit isertitallu tunngaviatigut Nunap Karsiata nammineq atorsinnaavai. Aningaasanut Inatsisip kontoani pingaarnermi 66.01.03-mi kiisalu 66.01.05-imi Aatsitassanut Pisortaqarfiup sinneqartoortut pinnaatitsissutinik immikkut ittumik suliaqaarnermut atorsinnaavai, tassunga ilanngullugit paasisitsiniaanermut assigisaanulluunniit.

4.2.7 Ajunngitsorsiat

Suliffeqarfiit ataasiakkaat, aqutsisoqarfiit naalakkersuisoqarfiillu akisussaaffigaat akeqanngitsumik telephoneqarnerup, biileqarnerup sulinngiffeqarnermilu akiliunneqartarluni angalasarnerup assigisaasalu nalunaarutigineqartarnissaat. Qitiusumit nakkutigineqanngillat nalunaarsuinerit pineqartut, asser-suutigalugu biilit taamatut atornerqartartut qassiunersut, mobiltelefonit qassiunersut assigisaalu.

Naliliinerput naapertorlugu ajunngitsorsiat pillugit nalunaarutigineqartartut tamakkiisuunissaat qularnarsinnaavoq tamannalu tunuliaqutaralugu inassutigissavarput tamakkuninnga nakkutilliinerup nalunaaruteqartarnerullu siunissami ataatsimut aqunneqalernissaa.

4.2.8 KNR - Kalaallit Nunaata Radioa

KNR-mi namminerisamik aningaasaatit 19,5 mio.kr-nik amigartooruteqarput, taakkulu tassaane-rullutik atortunik digitaliusunik aningaasartuuteqarsimanermut tunngasut.

Akiligassat peereerlugit inerniat nassuiataanni ilaatigut oqaatigineqarpoq KNR 15 mio.kr.-nik tigusisinnaatitaasutut pisinnaatitaaffigilerneqarsimasoq taakkulu ukiumut 6 %-imik ernialerneqartartut. 31.12.2012-mi taakku 15 mio.kr.nik annertussusilerneqarsimapput.

Isumaqarpugut tigusisinnaatitaaneq maanna taarsigassarsisitsisimanertut isikkoqalersimasoq.

Nunap Karsia annaasaqaateqarpoq tamatumalu kinguneranik tamanna 2012-mi IST-p inerneranut sunnuteqartariaqarpoq, ukiunut pingasunut aggulunneqarani.

Aningaasaqarnikkut pissutsit maanna atuuttut tunngavigalugit naliliisoqarmat Inatsisartut aalajangerput KNR-p Nunap Karsianut akiitsui nalikilliartuaartinneqassasut, ukiuni pingasuni aggersuni ukiumut 4,5 mio.kr.-t nalikilliliissutaasassallutik. Tamanna Nunap Karsianut ukiumoortumik sunnuteqartartussaavoq 4,5 mio.kr.-t nalinginut.

4.2.9 Qorlortorsuarmi erngup nukissiorfia

Suliamut Qorlortorsuarmi erngup nukissiorfianut tunngasumi Nukissiorfiit 2012-imi isumaqatigiissuteqarput, tassani pineqarluni Nukissiorfiit 235 mio.kr.-nik akiliinissaannik piunasaqaat. Isumaqatigiissuteqarnerup kinguneranik Nukissiorfiit Energikonsortiamut akiliutigaat 57 mio.kr.-t.

Energikonsortiap pisussaaffigilerpai kukkunerit arlaqartut sanaartormermilu amigaatit iluarsartuunnisaat tamatumalu saniatigut Igalikup Kangerluani kabelit tunngaviini, aqquatinik pingaarnernik galvaniseriineq noqartitigassanillu noqarterineq assigisaanillu kiisalu kukkunernik amigaatinillu misissuinerit ingerlanneqarput missingersorneqarput. Pissutsit ukiumoortumik naatsorsuutini allakkiami eqqartorneqarput.

5. Ukiumoortumik naatsorsuutitut oqaaseqaatit

5.1 Angusat

Angusatut nalunaarsukkat misissoqqissaarpagut ukiunullu siuliinut kiisalu aningaasaliissutaasimasunut naleqqiullugit.

Illup iluani kukkunerisuiusut piffissalersuinerimik misissuipput taakkulu misiligutinik tigusisarluta misissuiffigaagut. Naliliinerput naapertorlugu pingaarutillit tamarmik iluarsineqarsimapput taamalu angusat ukiumi sulianik eqqortumik takutitsillutik.

Atuinerup aningaasaliissutitut naleqqiullugu misissuiffiginera oqaaseqaateqarnissamut tunngavis-siinnigilaq, naatsorsuutitut tunngasuni nassuiaatit eqqartorneqareersut eqqaassanngikkaanni.

5.2 Oqimaaqatigiissitsineq

Oqimaaqatigiissitsinermi uppersaatit ilanngussat nikinganersuinerit assigisaalu naleqqiullugit misissuiffigaagut.

Misissuinerput immikkut oqaaseqaateqarnissamik tunngavissinngilaq.

5.3 Pissutsit allat

5.3.1 Naatsorsuusioriaaseq atorneqartoq

Ukiumoortumik naatsorsuutit Nunap Karsianik naatsorsuusioriaaseq atorneqartoq malillugu suliarineqarsimanersut misissorpagut tamannalu oqaaseqaateqarnissamut tunngavissinngilaq.

5.3.2 Nassuiaatit naatsorsuutitut tunngasut

Immikkoortortat ataasiakkaat naatsorsuutitut tunngatillugu nassuiaataat misissorpagut, allaanerussutaasullu pingaarnerit oqaaseqarfigaagut.

Misissuinerput ilassutitut oqaaseqaateqarnissamut tunngavissinngilaq.

5.3.3 Naatsorsuutitut uppersaaneq

Naatsorsuutit naammassillugit suliarineritut atatillugu Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfiup ilaatigut uagutsinnut uppersarpai (ilaatigut pisortaqrarfiit ataasiakkaat Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfimmut naatsorsuutitut uppersaatinnerisigut).

- Pisortat akisussaaffiannut tunngasut ilisimallugit, naatsorsuutit ilaat naatsorsuutitut saqqummius-sinissamut inatsiliornermi piomasaaqatit malillugit suliarineqarsimasut, tassunga ilanngullugit naatsorsuutit naatsorsuutinullu nassuiaatit ataatsimut isigalugit pisortaqrarfinni angusanik, pigisani akiitsunillu eqqortumik takutitsisut,
- Naatsorsuutit paasissutissanik pingaarutilinnik kukkusunik ilaqanngitsut,
- Pigisat tamarmik 5.000 kr.-t sinnerlugit nalillit pequtit allattorsimaffiannut nalunaarsorneqarsimasut nassaassaallutillu,
- Pigisat naatsorsuuserinermi oqimaaqatigiissitsinermit ilanngunneqartut nassaassaasut Nunap Karsianit pigineqartut (aningaasat aqutat ilanngunnagit) taakkulu eqqortumik nalilerneqarsimasut, tassunga ilanngullugit nalikilliliartuaartitsinerit assigisaallu nalornissutaasinnaasut eqqarsaatigalugit isumannaarneqarsimallutik,
- Naalackersuisoqarfiit Qitiusumik Naatsorsuuserivimmut nalunaarutigisimasaasa saniatigut pigisat avaqutsilluni qularnaveequsiinermit atorneqarsimanningsut, tunisisup piginnikkallartuuneranik nalunaarsorneqarsimanningsut imaluunniit assigisaanik iliuseqarfigineqarsimanningsut,
- Akiitsut tamarmik pisussaaffiillu allat naalackersuisoqarfimmut isumagisassanngortinneqarsimasut oqimaaqatigiissitsinermit ilaasut imaluunniit Qitiusumik Naatsorsuuserivimmut nalunaarutigineqarsimallutik kiisalu illersorsinnaassusilimmik nalunaarsorneqarsimallutik,

- Qitiusumik Naatsorsuuserivimmut nalunaarutigineqarsimasut saniatigut naalackersuisoqarfiup aningaasaqarneranut pingaarutilimmik sunniuteqartussanik taarseeqqusissutinik assigisaanillu imaluunniit pisussaaffingorsinnaasunik ingerlasoqanngitsoq ilimasuuteqartoqanngitsorluunniit, pensioninut tunngasut, akiliussisuusinnaalluni qularnaveeqqusiinernut tunngasut, qularnaveeqqu-siisutut kiisalu pisussaaffinnut tunngasut eqqarsaatigalugit, tassunga ilanngullugit nunat allamiut aningaasaannit nalornissutaasinnaasut attartormililu pisussaaffinnut tunngasut,
- Ukiumi naatsorsuuseriorfimmi qaangiuttumi aningaasanik ingerlaartitsinerit tamarmik atugassariti-taasut nalinginnaasut malillugit ingerlanneqarsimasut, aningaasanut inatsimmi ilassutitullu a-ningaasaliissutinut inatsimmi piumasaqaatit malillugit,
- Ullormi oqimaaqatigiissitsiffiusumi ullorlu manna tikillugu pissutsinik naalackersuisoqarfiup oqimaaqatigiissitsineranik allannguisussamik pisoqarsimanngitsoq naatsorsuutillu nassuiaataanni minitaqartoqarsimanngitsoq,
- Ukiumi naatsorsuuseriorfiusumi qaangiuttumi peqquseriortoqarsimaneranik paasisaqartoqarsiman-ngitsoq kiisalu pisortaqarfiup sulinermi periutsit atugai illullu iluani nakkutilliissutai peqquser-siortoqarsimasinnaanera eqqarsaatigalugu pitsaaliuisinnaassuseqartut.

5.4 Suliffeqarfiit namminersortitat

Suliffeqarfiit namminersortitat 2012-mi ukiumoortumik naatsorsuutaat kukkunersiorpagut taakkulu nangaassutitaqanngitsumik atsiorlutigit. Mittarfeqarfinnik kukkunersiuinitta atsiornerani ilassutitut paasissutissiivugut, Mittarfeqarfiit sanaartukkanit pigisaasa erniortinneqarsinnaanerinit nalikillili-iffigineqarsinnaanerinullu tunngatillugu.

2012-mi suliffeqarfinni ukiumoortumik naatsorsuusiata immikkoortut ilanngullugit innersuussutigis-savagut nalunaarusiagullu taakkununga tunngasut.

6. Paasissutissat allat

6.1 Ukiumoortumik naatsorsuutini kukkunerit iluarsineqarsimanngitsut

Kukkunerit suunngitsut eqqaassanngikkaanni kukkunerit kukkunersiuinitsinni malugisagut ukiumoortumik naatsorsuutini tamarmik iluarsineqarsimapput.

6.2 Suliat siunnersuinermit ikiorsiinerimullu tunngasut

2. maj 2012-mi kukkunersiuinermit nalunaarusiornitta kingorna Namminersorlutik Oqartussat makkuninnga sullippagut:

- Ikiorsiinerit teknikkimut tunngasut assigiinngitsut
- Innarluutit pillugit misissuinerit assigiinngitsut
- Aatsitassanut naatsorsuutininik kukkunersiuineq
- Taarsigassarsianik nikinganersuinermit atatillugu ikiorsiineq
- Ineqarnermut tunngasuni assigiinngitsutigut ikiorsiineritt

6.3 Sillimmasiinermit tunngasut

Kukkunersiuinitsinni sillimmasiinermit tunngasut ilaangillat. Inassutigissavarput Namminersorlutik Oqartussat minnerpaamik ukiumut ataasiarlutik sillimmasersimanermit matussutissat ataatsimut sillimmasiisarfik akunnermiliuttorluunniit peqatigalugu misissortassagaat, matussutissatut akiliutit assigisaasalu naliliiffigineqarnissaat siunertaralugu, tassunga ilanngullugit sillimmasiinermit matussutissat naammannersut naliliiffigalugit kiisalu Namminersorlutik Oqartussat suliaasaqarfinni immikkut ittuni sillimmasernissartik amigaatigineraat naliliiffiginialugu.

Naatsorsuutini inaarsaalluta suliaqarnitsinnut atatillugu naatsorsuutitut pisortap uppersarsarpaa sillimmasernissat Namminersorlutik Oqartussat pigisaannut missingiunneqartut ajutoorsinnaanerlu eqqarsaatigalugit naammattumik sillimmaserneqarsimasutut missingiunneqartut sillimmaserneqarsimasut.

7. Kukkunersiuinermit ingerlanneqartumik eqikkaalluni naliliineq

7.1 Uppersarsaaneq

Naalackersuisut ulloq 17. juni 2013-imi ukiumoortumik naatsorsuutit maannakkutut isikkoqartillugit akueralugit atsiortaat uagullu nangaassuteqarata ilassutitulluunniit paasisutissanik ilassuteqarata kukkunersiuinerput uppersarsarlugu atsiortapugut.

8. Uppersarsaaneq

Inatsisiliorneq naapertorlugu uppersarsassavarput arlaannaannilluunniit illersuisussaanginnermit tunngatillugu aalajangersakkat inatsimmi allassimasut eqquutitikkatsigit kukkunersiuinitsinnilu paasisutissat qinnutigisimasagut tamaasa pissarsiarisimagatsigit.

Nuuk, ulloq 17. juni 2013

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Peter A. Wistoft
Kukkunersiuisartoq
naalagaaffimmit akuerisaq

Claus Bech
Kukkunersiuisartoq
naalagaaffimmit akuerisaq

Inatsisartut Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaata ataatsimiinnerani saqqumiunneqarput ulloq

Inatsisartut Kukkunersiuinermut Ataatsimiititaliaat

Kristian Jeremiassen
siulittaasoq

Anders Olsen
siulittaasup tullia

Lars Mathæussen

Kuupik Kleist

Palle Christiansen